

Tisková zpráva

Spotřeba a plýtvání potravinami jako sociální problém – červen 2016

- ⊙ Za naléhavý společenský problém považuje plýtvání potravinami třetina (34 %) české populace.
- ⊙ Klíčovými argumenty proti vyhazování potravin jsou především ty, které přináší úsporu přímo nám osobně, ať již finanční, který za velmi důležitý nebo důležitý považuje 77 % lidí, nebo čas ušetřený nakupováním a přípravou jídla, které se stejně nakonec vyhodí (59 %).
- ⊙ Mezi nejčastější důvody nespotřebování potravin mezi těmi, které nějaké potraviny vyhazují, patří vnímaná kvalita potravin: že se zkaží, projde datum spotřeby nebo nevypadají příliš pěkně.
- ⊙ Do nákupu potravin je v českých domácnostech zapojeno zpravidla více členů domácnosti. Jen 7 % Češek a Čechů deklaruje, že nakupovat nechodí vůbec.
- ⊙ Činnosti spojené s nakupováním, tedy jeho plánování a dodržování plánu přímo při nákupu, se různí a nelze identifikovat převažující model. Běžné je sledování data spotřeby (78 % alespoň občas) a kontrola stavu lednice (72 % alespoň občas) a plánování toho, co uvaří, ještě před nákupem (68 %).

Zpracoval:

Martin Buchtík, Jarmila Pilecká

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 593

Anna Strejcová

Zachraň jídlo, z. s.

anna.strejcova@zachranjidlo.cz

Považuje česká společnost plýtvání potravinami za problém? Jaké důvody nejčastěji vedou k tomu, že jídlo vyhazujeme? Co nás naopak motivuje k tomu, abychom potravinami neplýtvali? A jak plánování nákupů ovlivňuje vyhazování potravin?

V červnovém CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., zkoumalo postoje a deklarované chování české veřejnosti s ohledem na základní rozměry problematiky plýtvání potravinami: (1.) Naléhavost problému a důvody, které jednotlivce motivují k omezení plýtvání potravinami. (2.) Odhadované množství vyhozených potravin v domácnosti a důvody, které k plýtvání potravinami vedou. (3.) Organizace nákupů a její vliv na plýtvání. Tato zjištění pak zasazujeme do kontextu mezinárodního srovnání, zejména s Británií¹ a USA².

Kontext problému plýtvání potravin

Plýtvání potravinami představuje významný sociální, ekologický a ekonomický problém současné společnosti, který je ovšem významně opomíjen. Problematikou se odborníci začali systematicky zabývat až po roce 2000. Ale ani v současné době v České republice neexistují ucelenější důvěryhodná data³ a samozřejmě ani tým, který by se

¹ WRAP project: Household food and drink waste in the UK 2012. Dostupné z: <http://www.wrap.org.uk/content/household-food-and-drink-waste-uk-2012>

² Neff, R. A., Spiker, M. L., & Truant, P. L. (2015). Wasted food: US consumers' reported awareness, attitudes, and behaviors. PLoS one, 10(6), e0127881. Dostupné z: <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0127881>

³ Stenmarck Å., Jensen C., Quested T., Moates G. (2016): Estimates of European food waste levels. Report of the project FUSIONS (contract number: 311972) granted by the European Commission (FP7). ISBN 978-91-88319-01-2. Dostupné z: Estimates of European food waste levels <http://www.eu-fusions.org/phocadownload/Publications/Estimates%20of%20European%20food%20waste%20levels.pdf>

problematikou dlouhodobě zabýval. Tato přehledová zpráva přináší základní vhled do toho, jak problém vidí česká veřejnost.

Hrubé odhady poskytované Evropskou komisí⁴ sice ukazují, že se u nás v různých stupních potravinového řetězce vyhodí v porovnání s jinými státy EU relativně málo. Podle mírnějšího odhadu se v ČR vyhodí 829 851 tun potravin (tj. 6,4 % z celkové produkce potravin, přičemž průměr v EU je 11,6 %), nepočítáme-li potenciální odpad ze zemědělství.

Podle stejného odhadu vychází 254 124 tun vyhozených potravin na domácnosti, to je na každého obyvatele ČR 25 kg za rok. Nákup potravin samozřejmě není zanedbatelná položka v rozpočtu českých domácností. Podle Českého statistického úřadu⁵ byly výdaje na potraviny (bez restaurací a nápojů) 22 375 Kč ročně na jednoho člena domácnosti, tedy asi 17 % všech výdajů.

Potravinový odpad tvoří zhruba 30 % veškerého odpadu domácností.⁶

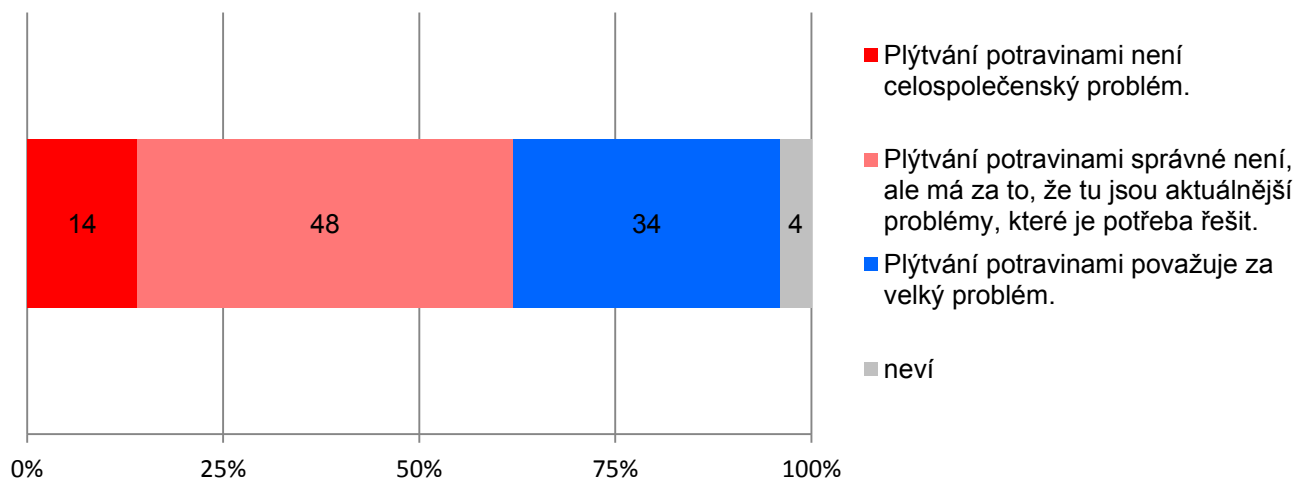
Pro celkovou představu je vhodné doplnit, že plýtvání je součástí širšího tématu spotřeby a distribuce potravin obecně. Tím se odborníci zabývají již desítky let, zejména v souvislosti s nerovnou distribucí v přístupu k potravinám z globálního pohledu. V současné době žije na světě 795 milionů podvyživených lidí, a přestože tento počet klesl od počátku 90. let o více než 200 milionů osob, jde stále o významný globální problém⁷.

Naléhavost problému plýtvání potravinami

Za naléhavý společenský problém považuje plýtvání potravinami třetina (34 %) Češek a Čechů starších patnácti let. Polovina (48 %) pak plýtvání sice nepovažuje za správné, ale neřadí jej k vážným problémům naší společnosti. Jen 14 % pak plýtvání nevidí jako společenský problém (viz Graf 1).

Plýtvání statisticky signifikantně častěji považují za společenský problém ženy. Naléhavost problému je také vnímaná silněji se zvyšujícím se věkem a klesá s rostoucím příjmem.

Graf 1: Hodnocení naléhavosti problematiky plýtvání potravinami (v %) ⁸

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁴ Priefer, C., Jörissen, J., & Bräutigam, K. R. (2013). Technology options for feeding 10 billion people-Options for cutting food waste. *Institute for Technology Assessment and Systems Analysis*. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513515/IPOL-JOIN_ET\(2013\)513515_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513515/IPOL-JOIN_ET(2013)513515_EN.pdf)

⁵ Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů: <https://www.czso.cz/csu/czso/vydani-a-spotreba-domacnosti-statistiky-rodinnych-uctu-domacnosti-podle-postaveni-osoby-v-cele-podle-velikosti-obce-prijmova-pasma-regiony-souhrznosti-2015>

⁶ Quested T, Marsh E, Stunell D, Parry A. Spaghetti soup: The complex world of food waste behaviours. *Resour Conserv Recycling*. 2013; 79: 43–51.

⁷ FAO, IFAD and WFP. 2015. The State of Food Insecurity in the World 2015. Meeting the 2015 international hunger targets: taking stock of uneven progress. Rome, FAO. Dostupné z: <http://www.fao.org/3/a4ef2d16-70a7-460a-a9ac-2a65a533269a/i4646e.pdf>

⁸ Znění otázky „Uvedte, prosím, který z těchto názorů je Vám nejbližší.“

Klíčovými argumenty proti vyhazování potravin jsou především ty, které přináší úsporu přímo nám osobně, ať již finanční, který za velmi důležitý nebo důležitý považuje 77 % lidí, nebo čas ušetřený nakupováním a přípravou jídla, které se stejně nakonec vyhodí (59 %). Na opačném pólu jsou důvody obecné společenské zodpovědnosti, tedy možnost něco ovlivnit (31 %) a spoluodpovědnost za produkci odpadu (34 %), (podrobněji viz Graf 2).

Lidé, kteří plýtvání jídlem považují za závažný problém, systematicky více hodnotí dílčí důvody pro neplýtvání jako důležitější. Zajímavý je ale relativní pohled, tedy po srovnání, jak se jednotlivé důvody liší od průměrné důležitosti v každé ze skupin. Mezi těmi, kteří považují plýtvání za problém, je relativně častěji (i když stále s nižší důležitostí oproti finančním a dalším motivům) akcentována obecná společenská odpovědnost. U skupiny, která za zásadní problém plýtvání nepovažuje, jsou relativně důležitější důvody osobních zdrojů, tj. času a peněz. Zajímavé je, že se v české společnosti se neprofilují skupiny, které by zdůrazňovaly pouze některý z aspektů plýtvání (ať již individuální, společenský nebo ekologický) a jiné potlačovaly⁹. Jde spíše o míru přiřkládané důležitosti. Ekologické a zejména společenské argumenty doplňují motivace osobní.

Srovnání se situací v USA ukazuje, že Američané sice shodně za nejdůležitější důvod pro snížení vyhozeného množství potravin uvádějí úsporu peněz (79 %), pak už se ale důležitost různí. V USA více zdůrazňují argumenty společenské odpovědnosti (vina za produkci odpadu 61 %, možnost změnit společnost 51 %), naopak méně důležitá je případná časová úspora (42 %). Ekologický argument byl formulován jiným způsobem (byl však hodnocen jako málo důležitý)¹⁰, proto neumožňuje přímé srovnání. I v Británii je jako nejdůležitější uváděno plýtvání penězi a nejméně důležité bylo životní prostředí¹¹.

Důležitost uváděných důvodů je výrazně spojená s věkem, starší lidé systematicky častěji uvádí více důležitých důvodů, zejména finanční a časový, toho, že sami zažili hlad, a že myslí na lidi, kteří nemají sami co jíst. Se zvyšující se životní úrovní (a s tím souvisejícím příjmem domácnosti) klesá důraz na finanční úspory, ale roste důležitost úspory času. "Zatímco starší lidé si uvědomují hodnotu potravin, protože sami zažili nedostatek, mladí lidé už takovou zkušenost nemají. Je proto nutné jim říkat, jaké má plýtvání jídlem důsledky a proč je to špatný trend. Je proto důležité oslovovat právě mladou generaci a nenásilnou formou je o tomto problému vzdělávat." Říká k problematice Anna Strejcová z iniciativy Zachraň jídlo, se kterou Sociologický ústav AV ČR na zkoumání problematiky spolupracuje.

Lidé, kteří chodí často nakupovat, hodnotí jako důležitější především důvody úspory času a vědomí toho, že jsou lidé, kteří nemají co jíst, přičemž tento druhý aspekt častěji zmiňují ženy než muži. S dosaženým vzděláním roste důraz na ekologický argument a společenskou zodpovědnost (jít blízkým příkladem, změnit společnost). Lidé s dětmi pak nepřekvapivě častěji uvádí, že chtějí jít blízkým příkladem.

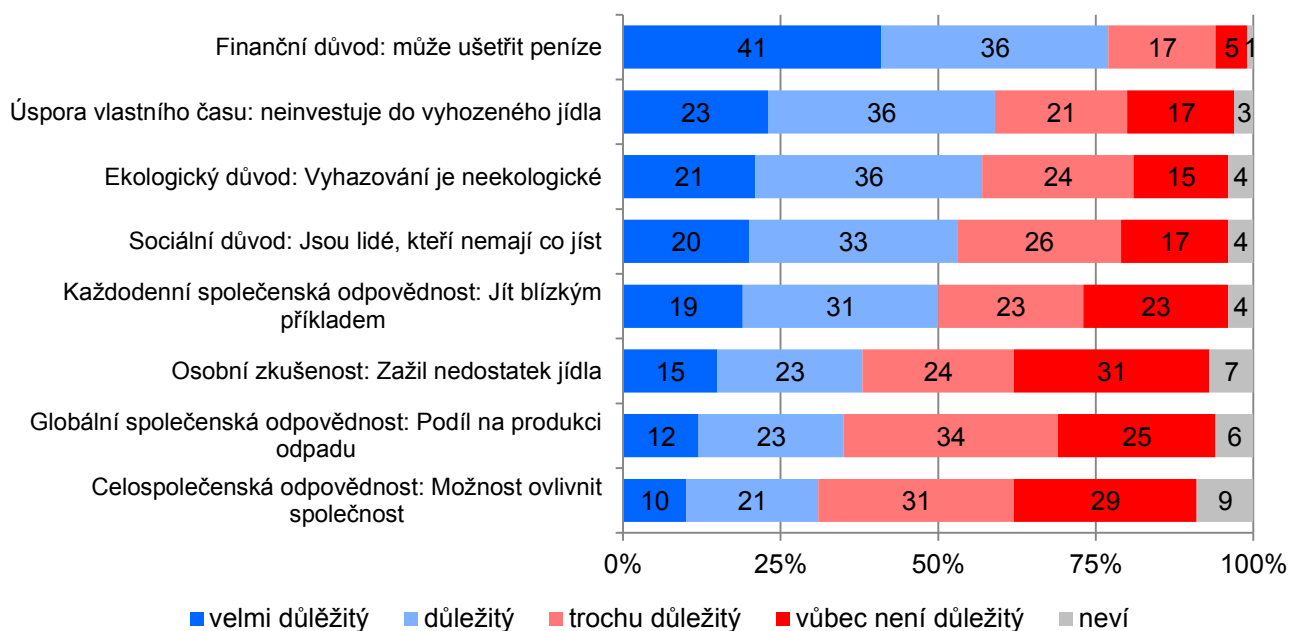
---

⁹ Explorační faktorová analýza odhaluje i po rotaci (varimax) jeden dominantní faktor, který sytí všechny položky v baterii.

¹⁰ Thinking about the greenhouse gases, energy and water resources.

¹¹ Quested T, Marsh E, Stunell D, Parry A. Spaghetti soup: The complex world of food waste behaviours. *Resour Conserv Recycling*. 2013; 79: 43–51.

Graf 2: Důležitost důvodů pro omezení plýtvání potravinami (v %)¹²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Důvody pro vyhadzování potravin a jejich množství

Odhadované množství vyhozeného jídla je v dotazníkových šetřeních výrazně podhodnocováno¹³, proto následující údaje je vhodné číst spíše jako minimální odhad vyhozených potravin a vzhledem k tomu, jak respondenti situaci v domácnosti vnímají.

Čtvrtina (24 %) dotázaných uvedla, že nevyhadzuje žádné potraviny, polovina (49 %) maximálně 10 % z celkového objemu a pětina (21 %) více než desetinu z celkového objemu potravin, které projdou domácností. 6 % dotázaných neumělo množství vyhozených potravin odhadnout vůbec (viz Graf 3). V porovnání se (z hlediska prosté deklarace) zdá být situace u nás mírně lepší. Žádné potraviny se nevyhodí ve 13 % amerických domácností, maximálně desetina v 56 %, více ve třetině (31 %), v Británii (2007) 0-10 % 69 %¹⁴, v Austrálii pak 63 %¹⁵.

Subjektivní srovnání vlastní domácnosti s podobně velkými domácnostmi v České republice ukazuje, že jen 7 % občanů se domnívá, že ve své domácnosti vyhadzuje více potravin než jinde. Naopak 60 % deklaruje, že nevyhadzuje vůbec nic nebo méně než ostatní podobné domácnosti, třetina (33 %) srovnatelné množství (viz Graf 4). Tento postoj posiluje pohled části obyvatel na sebe sama jako na lidi, kteří se vlastně problémem nemusí zabývat, protože k němu nepřispívají více než jiní. Podobné výsledky pak ukazuje i srovnání s USA (74 % nevyhadzuje žádné potraviny nebo méně než podobné domácnosti, 23 % stejně a jen 3 % více).

Vůbec nic častěji nevyhadzuje starší lidé, lidé žijící sami v domácnosti (což často lidé v důchodovém věku), lidé se špatnou životní úrovní a nízkým příjmem domácnosti. Stejné charakteristiky hrají roli v tom, zda lidé vnímají ve srovnání s ostatními domácnostmi podíl vyhozených potravin jako nižší.

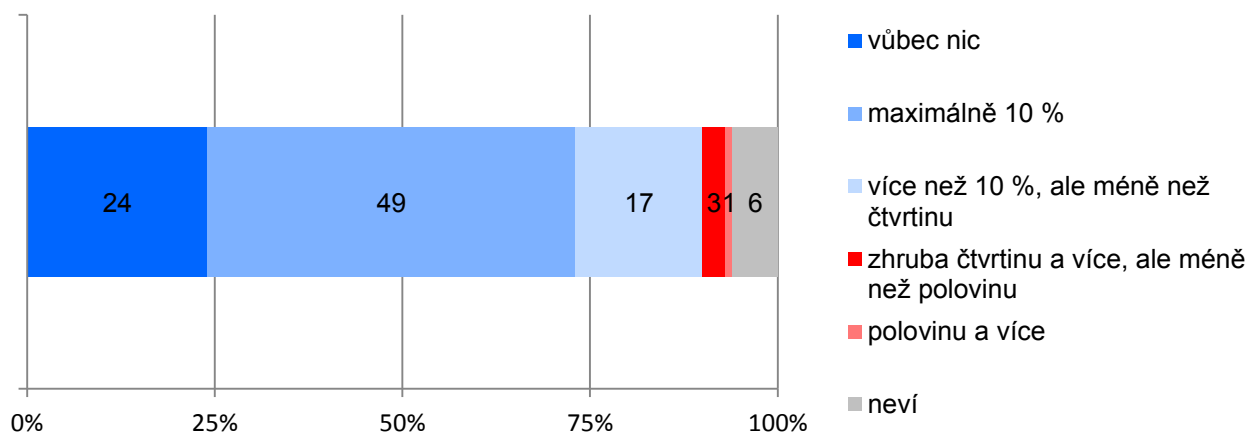
¹² Znění otázky: „Lidé uvádějí různé důvody, které je vedou k tomu, aby nevyhadzovali potraviny. Budu Vám číst některé z nich, a Vy prosím vždy uveďte, jak je pro Vás takový důvod důležitý nebo nedůležitý.“

¹³ Quested T, Marsh E, Stunell D, Parry A. Spaghetti soup: The complex world of food waste behaviours. Resour Conserv Recycling. 2013; 79: 43–51.

¹⁴ Cox, J., & Downing, P. (2007). Food Behaviour Consumer Research: Quantitative Phase. Wrap, Banbury UK. Dostupné z: <http://www.wrap.org.uk/sites/files/wrap/Food%20behaviour%20consumer%20research%20quantitative%20jun%202007.pdf>

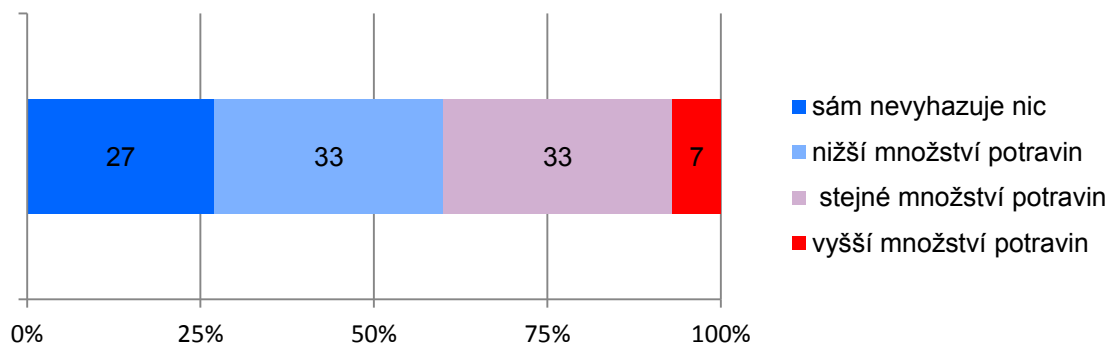
¹⁵ Mason, L., T. Boyle, J. Fyfe, T. Smith, and D. Cordell. "National food waste data assessment: final report." Prepared for the Department of Sustainability (2011). Dostupné z: www.frankston.vic.gov.au/files/34d7963e-24ab-455b.../Love_food_hate_waste.pdf

Graf 3: Deklarované množství vyhozených potravin v domácnosti (v %) ¹⁶

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4: Subjektivní vnímání množství vyhozených potravin ve srovnání s podobnými domácnostmi v ČR (v %) ¹⁷

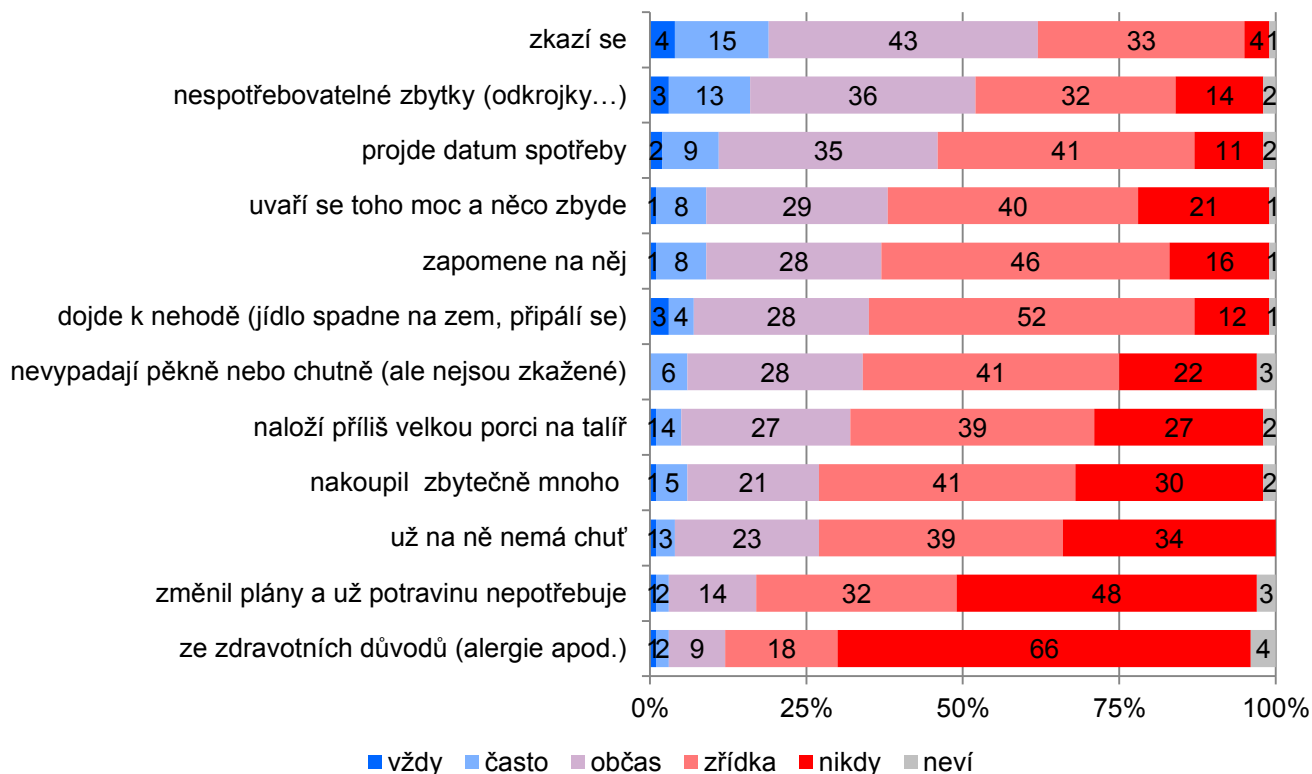
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Mezi nejčastější důvody nespoteřování potravin mezi těmi, které nějaké potraviny vyhazují, patří vnímaná kvalita potravin: že se zkazí, projde datum spotřeby nebo nevypadají příliš pěkně. K tomu Anna Strejcová z iniciativy Zachraň jídlo dodává: „Lidé si často pletou pojmy minimální trvanlivost a spotřebujte do. Po skončení doby minimální trvanlivosti je zboží obvykle zcela v pořádku a nemusí se vyhazovat. Termín spotřebujte do značí, že jídlo nemusí být po datu zdravotně nezávadné.“ Poměrně časté jsou důvody spojené s nadměrným množstvím potravin, které do domácnosti přineseme: uvaří se příliš mnoho, zapomeneme se na ně, nebo naloží se příliš velká porce na talíř. Třetí skupinou jsou pak přebytky v podobě odkrojků nebo nehody při manipulaci s potravinami (podrobně viz Graf 5). Ve srovnání s britskými spotřebiteli (studie WRAP) je struktura důvodů vyhazování potravin velmi podobná. Jediný rozdíl je v tom, že relativně častěji uvádějí jako důvod prošlé datum spotřeby a méně často to, že se potraviny přímo zkazí.

¹⁶ „Kolik procent potravin v domácnosti nesníte, ale vyhodíte do koše, dáte zvířatům nebo na kompost? Zkuste se prosím zamyslet a odhadněte v procentech podíl vyhozených potravin za celou domácnost.“

¹⁷ „Myslíte si, že ve srovnání se stejně velkými domácnostmi, jako je ta Vaše, se u Vás vyhodí.“

Graf 5: Důvody vedoucí k nespotřebování potravin v domácnostech (jen ti, kteří nějaké potraviny vyhazují; v %)¹⁸

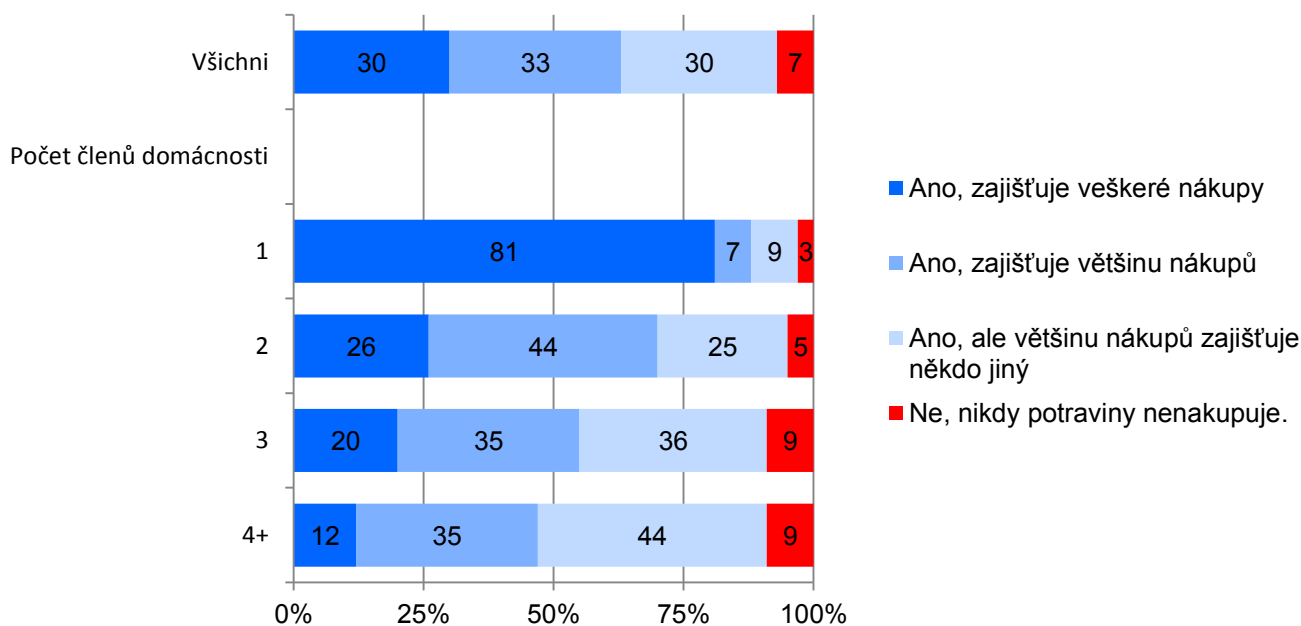
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 758 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Organizace nakupování

Do nákupu potravin je v českých domácnostech zapojeno zpravidla více členů domácnosti. Jen 7 % Češek a Čechů deklaruje, že nakupovat nechodí vůbec. Míra, se kterou se podílí na nákupech, je samozřejmě úzce provázaná s velikostí domácnosti. Zatímco v jednočlenných domácnostech si zajišťuje veškeré nákupy 81 % lidí (a zbytek zajišťují např. další rodinní příslušníci), u vícečlenných domácností je to výrazně méně (viz Graf. 6).

¹⁸ "K tomu, že vyhodíte nějaké potraviny, může vést celá řada důvodů. Předložím Vám postupně některé z nich a Vy mi prosím řekněte, jak je to u Vás doma."

Graf 6: Nákup potravin pro domácnost (v %) ¹⁹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Činnosti spojené s nakupováním, tedy jeho plánování a dodržování plánu přímo při nákupu, se také různí a nelze identifikovat převažující model. Běžné je sledování data spotřeby (78 % alespoň občas), přesto pětina (22 %) z nakupujících jej sledují zřídka nebo vůbec. Kontrola stavu lednice a spíše (72 % alespoň občas) a plánování toho, co uvaří, je před nákupem (68 %) také celkem standardní postup. Psaný nákupní seznam má alespoň občas 68 % nakupujících. Přestože přípravu a realizaci nákupu zpravidla obyvatelé ČR úplně nepodceňují, jen málo z nich má pevný postup, který dodržuje (více viz Graf 7).

Plánování a zvyklosti při nakupování jsou přitom klíčové faktory, které mají vliv na následné vyhadzování potravin²⁰. Ti, kteří jsou v přípravě a rutinách během nákupu disciplinovaní, častěji nevyhadzují vůbec nic (34 % oproti 24 % v celé populaci). Zajímavé je, že si nemyslí častěji, že by vyhadzovali méně než jiní (34 % vs. 33 % v celé populaci). I pokud lidé, kteří své nákupy pravidelně plánují, nějaké potraviny vyhodí, jsou některé důvody uváděné signifikantně méně často než v celé populaci: moc se toho uvaří (31 % alespoň občas, v celé populaci 39 %), už na ně nemají chuť (15 % vs. 27 % v celé populaci), nakoupili zbytečně mnoho (19 % vs. 27 %), už potraviny nepotřebuje (10 % vs. 17 %). Systematicky méně, nikoliv však významně pak uvádí tyto důvody: zkaží se, nevypadají pěkně, projde datum spotřeby, zapomene na ně, příliš na talíři. Neliší se ani v důvodech, na které by z logiky věci nemělo plánování mít vliv: zdravotní důvody, nehody, nespotebovatelné zbytky. Plánování a rutiny během nákupu tedy mají vliv zejména na optimalizaci množství a vhodnosti potravin spíše než na konzumaci při dlouhodobějším skladování.

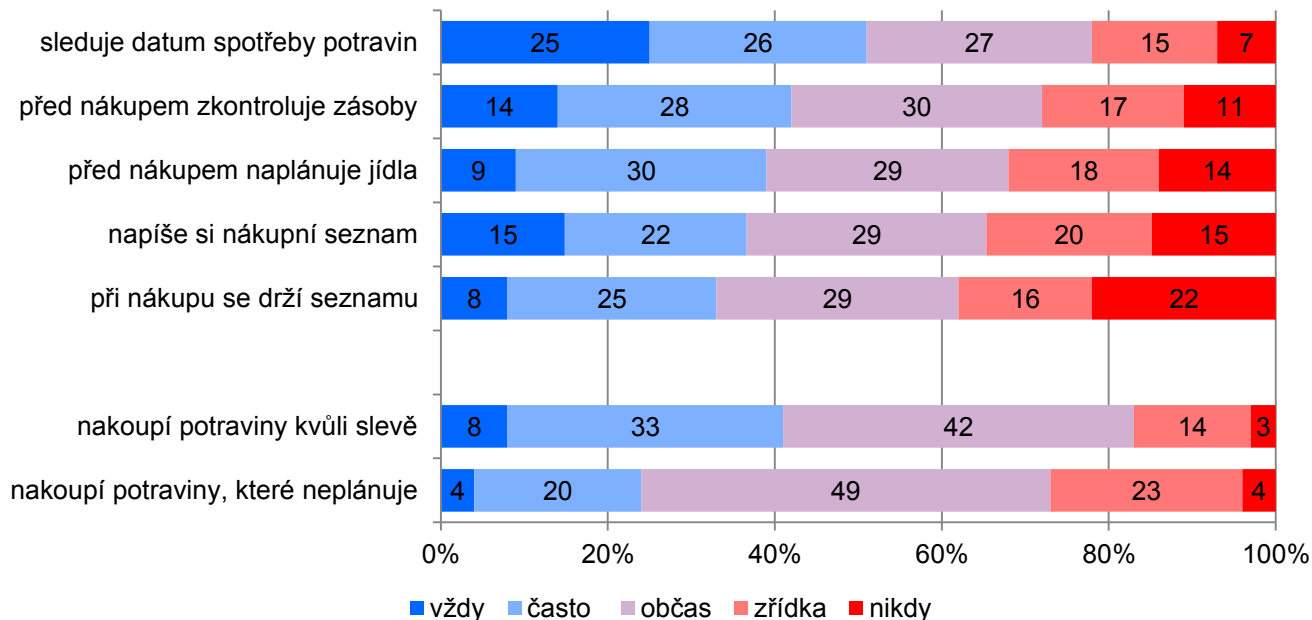
Při pohledu do mezinárodního srovnání, mají čeští nakupující podobné zvyklosti jako Britové, naopak ti z obyvatel USA častěji deklarují, že alespoň občas mají připravený nákupní seznam a kontrolují stav zásob (viz. Tab. 1). Toto srovnání je však třeba vnímat jako orientační, protože znění otázek se v jednotlivých výzkumech mírně liší.

Alespoň občas impulzivně nakupují různé neplánované položky tři čtvrtiny (74 %) a těch, kteří nakupují alespoň někdy potraviny proto, že jsou ve slevě, je 83 %. Plánování nákupu snižuje impulzivní nakupování (občas 62 %), ale nemá vliv na to, zda nakoupí potraviny ve slevě (87 %).

¹⁹ „Chodíte někdy nakupovat potraviny?“

²⁰ Viz. například zahraniční studie: Stefan V, van Herpe E, Tudoran AA, Lähteenmäki L. Avoiding food waste by romanian consumers: The importance of planning and shopping routines. Food Quality and Preference. 2013; 28: 375–381.

Graf 7: Činnosti a zvyklosti spojené s nakupováním (jen ti, kteří někdy potraviny nakupují; v %)²¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 938 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1: Vybrané činnosti v mezinárodním srovnání (jen ti, kteří někdy potraviny nakupují; v %)

Alespoň někdy	Nákupní seznam	check existing stock	planning meals in advance
ČR	65	72	68
USA	87	91	76
VB	58	77	59

Poznámka: Rozdílné znění a kontext otázek, komparace je pouze orientační.

²¹ „Jak často děláte následující aktivity, které souvisí s nakupováním potravin?“

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. 6. - 20. 6. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1005</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>209</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PL.7, PL.10, PL.11, PL.12, PL.13, PL.14, PL.15</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>OR160923b</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. září 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Martin Buchtík, Jarmila Pilecká, Anna Strejcová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Šetření postojů veřejnosti k problematice plýtvání potravinami“. <http://www.potravinav21.cz/>